

Alkotmánybíróság

részére

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

I.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	1V/1053-0/2013
Érkezett:	2013 JÚL 08.
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	de e

1. A meghatalmazással *igazolt jogi képviselő* útján az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján törvényes határidőn belül,
az Abtv. 52 § (5) bekezdése szerint azonosított:

-

-

indítványozóként alkotmányjogi panaszt terjeszték elő a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által hozott Gfv. VII. 30323/2012/9. számú ítélete, illetve az annak meghozatalához vezető eljárás ellen.

2. Az Abtv. 52. §- alapján a panasz megalapozása körében – itt összefoglalóan, a továbbiakban pedig részletesen indokolva *kérem*, hogy a T! Alkotmánybíróság panaszomnak *helyt adni*, azaz az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1/2012. (I. 3.) Tü. Határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 30. § (1) és (4) bekezdése szerinti eljárásban azt befogadni, majd érdemben javamra szólóan, (a később kifejtendő jogi indokaimra tekintettel) *kérelmemnek megfelelően elbírálni, s a bírói (Kúriai) döntést pedig az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint megsemmisíteni* szíveskedjék.

3. *Kérem*, hogy az érdemi eljárás keretében az Abtv. 27. §-a és 29. §-a alapján állapítsa meg, hogy a támadott bírói döntés nem áll összhangban az Alaptörvénnyel, azaz az alábbiak szerint *alaptörvény-ellenes*, mert sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az I. cikk (3) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését, a XXVIII. Cikk (1) és (7) bekezdését, továbbá mert nem felel meg az R. cikk (3) bekezdésében és a 28. cikkben foglaltaknak, s ezáltal sérelmet szenved a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjog is. Az alaptörvényességhez az vezetett, hogy a bíróság gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a

továbbiakban: Gt.) kogens rendelkezései közül négynek, a 131-134.§-oknak a tartalmát a bírói értelmezés során „megfelelve”, olyan tartalmú döntést hozott, amely nem egyszerűen törvényellenes, nem csupán jogszabály szerint végrehajthatatlan, de konkrétan sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit is.

4. **Kérem**, továbbá hogy érdemi döntés keretében vonja le az alaptörvény-ellenesség konzekvenciáit, s ennek során az *Alaptörvény 24. § (3) bekezdés b) pontja*, valamint az *Abtv. 43. § (1) bekezdése* alapján – mint alaptörvény-ellenest – *semmisítse meg* a Kúria fent megjelölt döntését.

5. **Kérem**, hogy az *Abtv. 61. § b) pontjában* foglalt indok alapján és az ott megjelölt hatáskörében eljárva, az *Ügyrend 44. § (1) és (3) bekezdése szerinti eljárásban függessze fel a támadott bírói ítélet végrehajtását.*

6. Az *Abtv. 52. (5) bekezdése* alapján az alkotmánybírósági eljárásban kérem adataimnak a *zárt kezelését.*

II.

Az Alkotmányjogi panasz eljárási feltételeit az alábbiak szerint igazolom:

1. Az *Abtv. 51. § (1) és (3) bekezdése*, valamint az *Ügyrend 25. § (5) bekezdése* és *27. § (1) bekezdése* alapján a jogi képviselőt ügyvédi meghatalmazással igazolom.

2. Az *Ügyrend 26. § (2) bekezdésére* figyelemmel nyilatkozom, hogy az ügyben felülvizsgálati eljárás nincs folyamatban. Ennek igazolására a támadott ítélet rendelkező részének utolsó mondatát hívom fel, amely eleve kizárja a felülvizsgálati eljárás lehetőségét.

3. Mellékletként csatolom: a Fővárosi Bíróság 26. G. 42379/2010/19. számú, a Fővárosi Ítéltábla 14. Gf. 40628/2011/6. számú alapítéleteit, illetve a Kúria támadott: Gfv. VII. 30323/2012/9. számú ítéletét. Az *Ügyrend 27. § (5) bekezdése* szerint a jogi képviselő a mellékleteket aláírásával ellátta.

4. Az *Abtv. 27. §-ában* foglaltakra hivatkozva bejelentem, hogy a Kúria támadott határozata az *ügyet véglegesen lezáró érdemi döntés*, ez abból is kitűnik, hogy elnevezésében is ítélet.

5. A Kúria támadott határozata – felülvizsgálati eljárásban – terhemre, *megváltoztatta*, a Fővárosi Ítéltábla jogerős döntését, így *tartalmilag csak a Kúria ítéletét követően kerültem abba a helyzetbe, hogy alkotmányjogi panaszt terjesszek elő*. Így az *Abtv. 30. § (1) bekezdésében* szabályozott 60 napos határidőt a kúriai döntés kézbesítése alapozza meg.

6. Bejelentem, hogy a Kúria támadott határozatát 2013. május 7-én vettem kézhez. A közlés *Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti* időpontjának kérem ezt a napot tekinteni. Ennek igazolására csatolom a felülvizsgálati tárgyalás jegyzőkönyvét, amelyből megállapítható, hogy nem voltam jelen, ám azt a Kúria ezen a napon tartotta. Utólag személyes kézbesítés útján még ezen a napon megkaptam a határozatot.

Tisztelettel bejelentem, hogy a felülvizsgálati határozatok kézbesítése a bírósági rendszeren belül nem tértivevénnyel történik. Tekintve, hogy az alkotmányjogi panaszt még a felülvizsgálati tárgyalás határnapjához képest is bőven 60 napon belül nyújtottam be – törvény szerint az első fokú bíróságnál – a csatolt jegyzőkönyv alapján kérem a hivatkozott rendelkezés szerinti hatvan napos határidőt e naptól számítani.

7. A II. 2. 4. 5. 6 pontjaiban foglaltakat nem megismételve – az *Abtv. 27. § b) pontjában* foglaltakra hivatkozással bejelentem, hogy *jogorvoslati lehetőségeimet kimerítettem*, a Kúria ezen ítélete ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

8. Az *Abtv. 27. § -ban foglaltakra* hivatkozással bejelentem, hogy az egyedi *ügyben való érintettségem* megállapítható, mert az ügy *alperese* voltam. Ezt a csatolt ítéletekkel igazolom.

9. Az *Abtv. 29. §-a* szerinti *érdemi alaptörvény-ellenességet* az I. pontban a kérelem alapjaként már megjelölt alaptörvényi rendelkezéseken a tartalmi indokolás keretében fejtem ki.

Összefoglalóan itt csupán arra utalok, hogy *alapjogi sérelmet okozva*: a Kúria nem csupán jogszabálysértő, hanem végrehajthatatlan ítéletet hozott – ami a rendelkező rész és konkrét jogszabályhelyek egyszerű összevetéséből is kitűnik. A jogszabályellenesen kötelező erővel megállapított lex imperfecta rendelkezés önmagában véve is sérti nem csupán az Alaptörvény *B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság* követelményét, hanem az Alaptörvény Szabadság és felelősség fejezetében, a XIII. cikkben védett tulajdon hoz való jogot. Ugyancsak a tulajdon társadalmi felelősségével kapcsolatos alkotmányos követelményt sértett a bíróság, amikor az *R. cikk (3) bekezdésében és a 28. cikkben foglalt értelmezési szabályok súlyos megsértése folytán – konkrétan a kogens jogszabályi rendelkezéssel szemben álló döntést hozva – avatkozott a tulajdoni viszonyokba, s a döntését az ugyancsak alapjognak számító, az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás megsértésével hozta meg.*

E helyen még nem belebocsátkozva a tartalmi érvelésbe, csupán azt jelzem, hogy a támadott ítélet rendelkező része a per alapját képező, a *gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény* (a továbbiakban: Gt.) kogens rendelkezései közül négynek (131-134.§-ok) is pontosan a „felét „hívta fel és alkalmazta és pedig a rendelkező részben, *megfordítva ezzel a tulajdoni és hitelezői viszonyok védelmére vonatkozó az Alaptörvény tulajdoni rendelkezéseinek megfelelő szabályokat, továbbá megsértve a tisztességes eljárás követelményeit.*

Pontosan ezért *nem is indítványozom*, hogy a T! Alkotmánybíróság az *Abtv. 28. § (1) bekezdése* alapján magának a törvénynek a *hivatalból* való felülvizsgálatát is fontolja meg. Csupán az ítélet megsemmisítését kérem, mivel a jogszabályhelyek önmagukban nem eredményeznek tulajdoni sérelmet. Ám azoknak ítélet szerinti – rendelkező részben kimondott – „felezése” átfordítja magának a törvénynek a külső hitelezők! védelmére vonatkozó célját is – ezáltal persze nem csupán nekem, mint alperesnek, hanem más jogi és természetes személyeknek szintűgy tulajdoni sérelmet okozva. (Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy mások érdekében nem vagyok jogosult fellépni, de a speciális jogviszony keretében történő hitelező védelem célja megkívánja, hogy erre is felhívjam a testület figyelmét.)

Mivel továbbá a „felezés” olyan eredményt hozott, hogy ezáltal egyszerűen végrehajthatatlan a bíróság rendelkezése, ez legalábbis felveti a jogbiztonság követelményének sérelmét.

A vonatkozó alkotmánybíróági döntések ismeretében – melyek szerint a jogbiztonsághoz való jog nem alapjog – itt hivatkozom arra, hogy nem is ezen az alapon támadom a bírói döntést. Az ítélet rendelkező részében foglaltak azonban az Alaptörvény B)

cikk (1) bekezdésének sérelme folytán egyben a már ismertetett – illetve azon túlmenően a XV. cikk (2) bekezdése szerinti a diszkrimináció tilalmára vonatkozó – alapjogi sérelmet is okoztak.

Ugyancsak itt utalnék arra, hogy az *Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése* a jogi személyek esetében is biztosítja mindazon alapjogok védelmét, amelyek nem csupán természetes személyekhez kötődhetnek.

10. Ugyancsak az *Abtv. 29. §-ában* foglaltakra tekintettel utalok arra is, hogy – bár az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vagylagos feltétele a „döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség” vagy az „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés”, a 9. pontban foglaltakat nem megismételve, de fenntartva állítom, hogy ebben az esetben az *alapvető alkotmányjogi kérdés* feltétel is megáll.

A jogorvoslattal már nem támadható, bizonyítási kérdéseket eleve mellőző bírói eljárás, amely a jogszabály értelmének megfordításával alapvetően új helyzetet eredményez, *mind a peres felek, mind a külső hitelezők számára*, a tulajdonvédelem körében olyan alapvető alapjogi kérdés, amely közvetlenül a forgalom biztonságát veszélyeztető eredményre vezet, ráadásul az azonos helyzetben lévők esetében diszkriminatív eredményt hoz. Az Alaptörvény a tulajdonjog körében jelentős változást hozott, amennyiben tartalmazza, hogy a tulajdon társadalmi felelősséggel jár [XIII. cikk (1) bekezdés második mondat]. Ezt a kitételt is megsértette a bíróság, mert értelmezésében nem követte a rá kötelezően alkalmazandó 28. cikk normaértelmezésre vonatkozó rendelkezéseit.

Úgy vélem – nem csupán alapvető alkotmányos jelentőségű kérdés, de a köz javát is szolgálná, ha ezekben – az eddig *soha meg nem vizsgált kontextusokban* (tulajdoni kérdések, társadalmi felelősség, a bíróság értelmezésének határai) az Alkotmánybíróság kifejtene a joggyakorlatot orientáló értelmezését.

Az Alkotmánybíróság Alaptörvény szerinti gyakorlatában alapvető alkotmányjogi kérdés a bírói alkotta jog határainak értelmezése, mert ennek mindig az egyedi ügyön túlmutató hatása van. Különös tekintettel arra érdekes lehet ez a kérdés, hogy maga az Alaptörvény tartalmaz a bírói jogértelmezésre klauzulát (28. cikk), s ennek leginkább az alapjogokra kiható tartalmának értelmezése az Alkotmánybíróság kizárólagos hatásköre. Ezúttal konkrétan az szorulna értelmezésre, hogy a tulajdon társadalmi felelősségének, a tulajdonvédelemnek, és a tisztességes eljárásának, illetve a diszkrimináció tilalmának a bírói alkotta jog esetén hol vannak a határai a jogi személyekre vonatkozó kógens normák esetén.

III.

A tartalmi alkotmányellenesség körében az alábbiak szerint fejtem ki indítványom megalapozását.

1. Szem előtt tartva, hogy az Alkotmánybíróság nem a konkrét ítélet anyagi jogi alapjainak felülbírálója, az alkotmányjogi érvelést megelőzően ugyanakkor szükségesnek tartom összefoglalni a pertörténet jelen alkotmányjogi panasz eljárásban releváns tényállási pontjait.

a) Az 1992. november 3-án alakult [REDACTED] *perbeli alperes indítványozónak* a perbeli felperes 2010. január 4-ig ügyvezetője és 30 %-ban tulajdonosa volt. Több sikertelen eljárás (cégével szemben kezdeményezett felszámolás, taggyűlési határozat megtámadása) után felperes pert indított azzal a kereseti kérelemmel, hogy a bíróság kötelezze az alperest 55 400 000 Ft tagi hitel és kamatai, valamint a perköltség, továbbá az illetékek megfizetésére. Az alperesi társaság mind a négy tagja felperessel egyidőben és feltételek mellett nyújtott tagi kölcsönt tulajdoni hányaduk arányában, de azt a többi tag nem kérte vissza, mert ebben előzetesen írásban megegyeztek pontosan abban a tudatban, hogy erre a társaság beszámolójában szereplő adatok a *jogszabályok (elsősorban a Gt. már felhívott) rendelkezései szerint nem adnak/adtak lehetőséget*. A cél a cég *fejlesztése* volt, a tagi hitelek kizárólag ezt szolgálták, a gazdálkodási szándék pedig komoly. Ezt mutatja az is, hogy jelen esetben nem egy-két milliós vegetatív működésre sem elegendő kölcsönökről, hanem több tíz milliós tételekről volt szó.

b) A Fővárosi Bíróság 26. G. 42.379/2010/19. sz. első fokú ítéletében a kereseti kérelem szerint döntött és kötelezte az alperesi gazdasági társaságot (indítványozót) 55 400 000 Ft és kamatai, valamint perköltség megfizetésére. Az I. fokú bíróság ítéletében – *szemben* a Gt-nek a *lex specialisként* funkcionáló és ezért – *alkotmányjogilag sem kifogásolhatóan* – a *külső hitelezők védelmét preferáló* rendelkezéseivel – jogi érvelésként rögzítette, hogy a tagi hitel egyszerű polgárjogi szerződés. Viszont azt még ez az ítélet is rögzítette, hogy a felelős gazdálkodás szabályaira figyelemmel a Gt. Szabályai szerint esedékes a megfizetés – mely körülményt az indítványozó eleve nem is vitatott. (Ebben a perben soha nem a tagi hitel ténye vagy összege, illetve a visszafizetési szándék volt kérdéses, csak és kizárólag az, hogy a Gt. speciális szabályait meg kell tartani, s ebben voltak ellentétes álláspontok.)

c) Az indítványozó alperesi társaság fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla 14. Gf. 40 628/2011/6. sz. ítéletében teljes egészében osztotta az alperesi, a törvénynek, a joggyakorlatnak és a szakirodalomnak megfelelő **(indítványozói)** álláspontot. Így – a törvénynek megfelelő döntést hozva – az I. fokú ítéletet megváltoztatva a kereseti kérelmet elutasította, és a költségek (illetékek) viselésére a pervesztes felperest kötelezte.

A Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete – helyesen – megállapította, hogy itt kizárólag jogkérdésről van szó. Ennek lényege szerint a külső hitelezők tulajdoni érdekei és a forgalom biztonságának védelme érdekében a tagi hitel visszafizetése elé helyezendő érdek a társaság működése, valamint a felperest a **Gt. szabályai** szerint megelőző követelések kielégítése, párhuzamosan a **törzstőke védelmére** vonatkozó, a forgalom biztonságát szolgáló védelmi rendelkezések preferálásával. A tábla ítélete világosan rögzítette, hogy a jogrendszeren belül a **Gt. szabályainak lényegi rendeltetése a Ptk. Általános szabályaitól való eltérés éppen a nem megengedhető ügyletek kivédése és a hitelezővédelmi szempontok alapján.** A Gt-nek az a logikája, hogy a gazdasági jogot illetően a természetes személyek hétköznapi ügyleteire vonatkozó, Ptk. rendelkezések egyszerű alkalmazása a jogügyletek vétlen külső szereplőinek okozna kárt, illetve nem megfelelő hozzáállás esetén adott társaság tagjainak a tulajdonnal való rendelkezés kapcsán biztosítana jogilag sem támogatható játékteret.

A tisztességes eljárásra vonatkozó alkotmányjogi érvelés szempontjából releváns, hogy az Ítéltábla rögzítette: a tényállást az elsőfokú Bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, az a másodfokon eljáró Ítéltáblát is **kötötte**. Egyúttal a szakirodalom és a gyakorlat álláspontjával egyezően kimondta, hogy a Gt. 131.§ és 134.§ - végső soron a törzstőke és a külső hitelezők védelmére vonatkozó – együttes értelmezése a társaságok működése esetén világos követelmény, máshogyan nem értelmezhető és nem magyarázható. *A Gt. speciális szabályainak megalkotására éppen azért került sor, hogy a társasági tagok a bennfentes információk révén a biztosítékul szolgáló tulajdont ne vonhassák el a külső piaci szereplők elől, de egyúttal a tulajdonvédelmi szempontokat preferálva felelősen gazdálkodjanak.* Ennek része a szakirodalom szerint is, három **konjunktív** feltétel:

- lényegében minden „belső” kifizetés alapja a tárgyévi adózott eredmény, illetve a szabad eredménytartalékkal kiegészített tárgyévi adózott eredmény **valós** léte,
- a saját tőke cégjegyzékben szereplő mértékének meghaladása,
- a kifizetések felelős gazdálkodás követelményével való összeegyeztethetősége.

Pontosan **itt találkoznak a Gt. rendelkezései a tulajdon társadalmi felelősségére vonatkozó, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti rendelkezéseivel.** Ezt tehát bírói

értelmezéssel nem lehet felülrni, s különösen nem úgy, ahogyan a Kúria jelen esetben tette, hogy a törvény (Gt.) mindazon rendelkezéseit „kihagyta”, ami zavarta a az alaptörvény-ellenes értelem megállapításában.

d) A felperes saját gazdasági társaságával szemben a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérte a Kúriától. A Kúria a jelen eljárásban *támadott* Gfv. VII. 30.323/2012/9. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét olyan tartalmú *"pontossítással"* hagyta helyben, *amely egyrészt szemben áll a Gt. általa is felhívott rendelkezéseinek tartalmával, másrészt pedig végrehajthatatlan. A rendelkező részben a Kúria negálta a Gt. 131. § (1) bekezdésének a saját tőke – kőgens – hitelezővédelmi klauzuláját* („a saját tőke kielégítés következtében sem csökken a törzstőke alá”). *Gyakorlatilag a végrehajtóra bízta ennek törvényi kötelező rendelkezésnek a vizsgálatát, miközben ez olyan kérdés, amelyet a cégnyilvántartás cégadatként, közhiteles adatként tartalmaz. Mi több, ezzel az Alaptörvényben rögzített, a tulajdon társadalmi felelősségének vizsgálatára vonatkozó rendelkezés értelmezését is közvetlenül rábízta, mivel a jövőben egyszemélyben lesz jogosult – akár a bíróság ítéletével szemben is – megállapítani, hogy mi minősül felelős gazdálkodásnak, s a közhiteles nyilvántartással szemben ő fogja megállapítani a számviteli törvénynek megfelelő mérlegadatokat.*

A perbeli esetben a számviteli feltételek Gt. szerinti hiánya akadályozta a teljesítést, amit a felperes is tudott, de most ezt a végrehajtó nem is köteles és nem tudja vizsgálni, tehát objektív törvényi rendelkezés ellenében módjában lesz elvonni a külső hitelezők biztosítékait. Ezzel szemben a *Gt. 131. § (1) bekezdése pontosan azt akarta megakadályozni, hogy ez a helyzet létrejöjjön.*

Hangsúlyozandó, hogy a Kúria a támadott ítélet meghozatala során *semmilyen bizonyítást nem folytatott, nem is hivatkozott arra, hogy a megelőző döntés megalapozatlan lenne, s nem is mutatott ki jogszabálysértést.* Egyszerűen a fentiek szerint megváltoztatta a jogerős ítéletet. Ezt csupán annak okán jelzi az indítványozó, hogy *ez esetben szó nincs a mérlegelés vagy bizonyítás támadásáról, s arról sem, hogy ennek mikor van terepe az eljárásjog szerint, tehát semmiféle olyan kérdésről,* ami a korábbi gyakorlat szerint az alkotmányjogi panasz visszautasítását vagy elutasítását okozta. Az ott olvasott okfejtésekkel ez a kérdés nem is kezelhető. E döntéseket ismerjük, azokban a konkrét helyzetre vonatkozó érdemi álláspont nem lelhető fel.

2. Nem terhelve tovább a T! Alkotmánybíróságot a pertörténet különös útvesztőivel az alkotmányjogilag releváns okfejtésünk első pontja az, hogy az *Alaptörvény 28. cikke* kötelezi a bíróságot többek között arra, hogy törvény konkrét rendelkezését nem hagyhatja figyelmen kívül – akár alapjogi sérelem nélkül sem, de ha ennek lehetősége is fennáll, akkor kifejezetten tartózkodnia kell ettől.

a) *Mivel konkrét ügyben, konkrét ítélet megsemmisítését kérjük, az Alkotmánybíróság okfejtését abban várjuk, hogy*

- a meg sem indokolt*
- minden eddigi gyakorlattal és szakmai iránymutatással ellentétes,*
- bizonyítás nélküli,*
- még a felperes kérelmén is túlmenő,*
- a jogszabályokkal contra legem*

bírói jogértelmezés az Alaptörvény 28. cikke alapján akkor is elfogadható e, ha ezzel sérülnek az általunk felhívott a Szabadság és Felelősség fejezetben foglalt alaptörvényi rendelkezések.

Véleményünk szerint nem elfogadható, s éppen ezért nyújtottuk be az alkotmányjogi panaszt. Álláspontunk szerint a 28. cikkből éppen az következik, hogy a rendes bíróság mindazon esetben az alapjogvédelmi szempontból is megfelelő értelmezést találja meg, amikor erre konkrét törvényben nincs egyértelmű rendelkezés vagy homályos annak tartalma. Ugyanakkor ez a cikk tiltja azt is, hogy a közjónak megfelelő értelmezés helyett – egyetlen preferenciális érdek érvényesüljön, az is contra legem.

Jelezzük, hogy a felek rendelkezési jogára vonatkozóan a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat adekvát döntéseket tartalmazott, s az ilyen helyzet kialakulását nem tűrte. A contra legem gyakorlatot az Alkotmánybíróság korábban a normasértés súlya és körülményei alapján ítélte meg, s ennek megfelelően döntött arról, hogy a jogszabály megsemmisítésével, vagy alkotmányos követelménnyel korrigálja-e a kialakult helyzetet.

Konkrét határozatokra hivatkozó érvelést erre azért nem alapítunk, mert tudomásul vesszük, hogy a IV. Alaptörvény módosítás folytán a korábbi gyakorlat nem irányadó. Az viszont kiolvasható az Alkotmánybíróság 2012-es – a IV. Alaptörvény módosításával nem érintett – döntéseiből is, hogy elvileg – ahol ennek helye van az újabb gyakorlat is önmaga részévé teheti e korábbi döntések lényegét. Így csupán felhívjuk erre a figyelmet, s kérjük azok megfelelő alkalmazását, hisz az értelmezés és átemelés a Testület kompetenciája.

A kontinuitásra vonatkozó álláspontot egyebekben igen jelentős, a kormány indítványa nyomán született, az Alaptörvény E) pontjára vonatkozó 22/2012. (V. 11.) Ab határozat 3.1. pontja mondta ki.

b) A konkrét – megsemmisíteni kért – döntésben a Kúria még a felperes kereseti kérelmén túlmenően is negálta mind a számviteli törvény, mind a Gt. rendelkezéseit. (A Gt. 131. §-a ugyanis önmaga részévé teszi a számviteli törvényt.) A perben is előadtuk – tehát nem a panaszban „feltalált” nívum, s így a felülbírálat során az Alkotmánybíróság is joggal tarthatja szem előtt, - hogy a Gt. 131.§ és 134.§-nak a Gt. rendelkezései közé emelésével a jogalkotó szándéka egyértelmű volt: ezzel éppen azt akarta kifejezésre juttatni, **hogy a tulajdonhoz való jog felelős gyakorlásával** összhangban éppen az jelentse a jogellenesség sarokpontját, ha ezt a társaság megszegi. Ez még akkor is így van, ha az **Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés** második mondata időben későbbi. A korábban született jogszabályi rendelkezés lényegét az alkotmányozó hatalom ezzel csak magasabb szintre emelte, de jelenleg csak ebből lehet kiindulni, mivel **az Alkotmánybíróságot mindenkor az Alaptörvény hatályos állapota köti, amikor törvény, vagy bírói döntés alaptörvény-ellenességét vizsgálja.**

A jelen helyzet éppen azért csak a panaszban kérelmezett konkrét döntés megsemmisítésével orvosolható, mert a Gt. 131. § (1) bekezdése – túl azon, hogy maga is törvény – kifejezetten a számviteli törvényben foglalt feltételekhez köti a tagok javára a kifizetés teljesítését. A számviteli törvénynek megfelelő beszámoló és mérleg pedig **kógens rendelkezés folytán a közhiteles cégnyilvántartás** része, **s nincs olyan jogszabály, amely ennek a közhiteles nyilvántartásnak a vizsgálatát a felek vagy a végrehajtó hatáskörébe utalná.**

A tagok, mint saját cégükkel tagsági jogviszonyon kívül eső polgári jogi jogviszony szerződő felei részére történő kifizetések esetén a társaság érdekeinek elsődlegessége, fizetőképességének megőrzése a fő szempont. Ez tagsági részesedésük értékének megóvása, megtartása révén saját érdekeiket is szolgálja. A Kúria döntése pedig azzal, hogy a vonatkozó Gt. rendelkezések konkrét szövegét kihagyja a rendelkező részből – átírva ezzel a törvény tartamát – éppen ezzel ellentétes helyzet hozott létre.

Azt azért ebben körben hangsúlyozni kívánjuk, hogy az alperes-indítványozó érdemi ellenkérelme a perben semmi egyéb nem volt, mint a jogszabály szövegre és a szakmai gyakorlatra történő hivatkozás. A Kúria döntése folytán a jogerős ítélettel szemben – a Kúria ítélezési tevékenységének alapjául elfogadott és felhívott – a Kúriával azonos jogszabályi kiindulópont és záróklauzula mentén **az alperes (indítványozó) úgy lett pereszes és**

költségek + illetékek fizetésére kötelezett, hogy a Kúria érdemben az ő jogi álláspontját osztotta. Ez több, mint szokatlan eredmény.

c) E szokatlan eredmény veti fel az Alaptörvény 28. §-ának és ezen keresztül a már jelezett alapjogoknak a sérelmét is.

Egy percre sem vitatjuk, hogy a bíróság a jogszabály alkalmazása során mindig jogot értelmez, s ebből a tevékenységből következően – „üzemszerűen” – egyfajta bírói „jogalkotást” végez. Ennek a ténynek a jogfilozófia tükrében való alkotmányjogi megítélése nyilvánvalóan az Alkotmánybíróság kompetenciája, tehát indítványozóként erről nem kívánunk „értekezni”.

Álláspontunk szerint az azonban sérti az Alaptörvény 28. §-át, hogy ha a jog önértelmezése során a bíróság „válogat” a törvény egyes rendelkezéseinek alkalmazása között. Az Alaptörvény 26. cikk. (1) bekezdése megkérdőjelezhetetlenné teszi, hogy a bírák a **törvénynek alárendeltek**. Ha a törvénnyel szemben alkotmányossági aggályaik vannak, akkor 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybírósághoz fordulhatnak. Tekintve, hogy az Alaptörvényt koherens rendszerként kell értelmezni a 28. § sem ad arra lehetőséget, hogy a bíróság konkrét ügyben – akár az R) cikk (3) bekezdése szerint az Alaptörvény céljára hivatkozással – mellőzze a törvény kógens rendelkezéseit, vagy ami ennél is rosszabb, azokat „csonkítva” alkalmazza.

Jelen esetben a Kúria nem is hivatkozott sem a 28. cikkre, sem az R cikk (3) bekezdésére, egyáltalán a cél szerinti értelmezésre, hanem csupán csonkítva alkalmazta a törvény kógens rendelkezését. Az pedig pontosan a 28. cikk. második mondatára figyelemmel nem áll összhangban az Alaptörvénnyel, hogy a bíróság negálja egy törvény bizonyos részeit. Ez utóbbi szerint ugyanis a törvényekről azt kell feltételezni, hogy a józan észnek, a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Hozzáteesszük: jelen esetben ez pontosan így is van, mert a joggal való visszaélést kívánja megakadályozni a Gt. 131, 134. §-a mind a belső, mind a külső jogviszonyokat illetően. Ez szolgálja a közjót és a gazdaságos célt.

3. Azzal, hogy a bíróság kilépett az Alaptörvény 28. §-a szerinti értelmezési tartományból, egyben az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését** sértő, a jogbiztonság követelményét figyelmen kívül hagyó helyzetet hozott létre.

Döntése ugyanis ebben a formában **végletesen és véglegesen végrehajthatatlan**, amivel viszont sérti az **Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése** szerinti tulajdonhoz való jogot, s egyben a **XV. cikk (2) bekezdésének** meg nem felelő diszkriminatív helyzet eredményez.

a) Ismét hangsúlyozzuk, hogy **nem** a jogbiztonság hiányára alapítjuk a kérelmünket, de mivel konkrét ügy, konkrét eredményéről van szó, az alkotmányjogi panasz keretében **sem kerülhető meg az a kérdés, hogy a bíróság nem egyszerűen az ügyet lezáró, hanem egyben végrehajtható határozatot is köteles hozni.** A már hivatkozott 28. cikk szerint sem kerülheti meg ezt a követelményt, mert akkor az R) cikk (3) bekezdése önmagában is másodrangúvá válik – ami pedig alkotmányos jogállamban képtelenség. Ha nem lenne ilyen rendelkezés az Alaptörvényben, a bíróságnak akkor is az Alaptörvény valamennyi rendelkezését szem előtt kellene tartania.

b) Jelen esetben a jogbiztonságot sértő bírói döntés a tulajdonvédelmet aknázza alá.

A Gt. már hivatkozott szabályai az alperes-indítványozó számára önkéntes teljesítésre nem adnak módot, végrehajtási eljárás pedig eredményesen nem folyhat. Túl azon, amit már ebben a körben a végrehajtó szerepére vonatkozóan kifejtettünk, megjegyezzük, hogy a számviteli törvénynek megfelelő feltételek fennállását nem vizsgálhatja, mert erre nincs kompetenciája és képzettsége, de valójában **a bíróság nem is jogosult a végrehajtás elrendelésére.** A Vht. 13. § (1) bekezdése szerint ugyanis végrehajtható okiratot csak akkor lehet kiállítani, ha a) a végrehajtandó határozat kötelezést tartalmaz, b) jogerős vagy előzetesen végrehajtható, és c) a teljesítési határidő letelt. A fentiek alapján jelenleg nem állítható ki ebben az ügyben végrehajtási lap, mert a teljesítési határidő nem értelmezhető, ugyanis a társaság számviteli beszámolója sem a perindításkor, sem 2012. évben, sem jelenleg nem teszi lehetővé a kifizetést a Gt. felhívott szabályi szerint.

Így azonban előáll az a helyzet, hogy az **alperes-indítványozó működése lebénul**, mert a végrehajtási eljárás kezdeményezése, illetve a tartozás ilyen módon való nyilvántartása ügyfél- és hitelképtelenné teszi, továbbá a jogrendszer további rendelkezései szerint más akár külső hitelezők számára is módot ad felszámolási eljárás kezdeményezésére. Ilyen környezetben **kizárt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti a tulajdonnal való társadalmilag felelős gazdálkodás gyakorlása**, mert a társaság egyszerűen szükségképpen kizorul az üzleti csatorna minden tartományából: úgy a megrendeléseken alapuló üzleti teljesítést megelőző beszerzésből, mint a fejlesztéshez szükséges pénzügyi hitelezésből. Ugyanakkor jelenleg is van egy **komoly meglévő vagyona**, ami gyakorlatilag majd elenyészik a végrehajtási és/vagy felszámolási eljárásokban, miközben folyamatosan valós megrendelésekkel rendelkezik. Azaz a **tulajdonvédelemhez való jogát** sem tudja gyakorolni, mert a végrehajthatatlan követelés minden ellenőrizhető tartományban feltüntetésre kerül, ami szükségképpen az üzleti kör automatikus felszámolódásával jár. Így a meglévő több tízmilliós **vagyon elolvad**, mert nem egyszerűen hasznot nem termel, hanem pusztán a végrehajtási

költségekre *pazarlódik*. Így a *külső hitelezők sem fognak az üzemszerű gazdálkodás révén automatikusan termelődő haszonból a követelésükhöz* jutni, mert üzemszerű működés nem lesz, s ebből a csapdából nincs is mód jogszabálynak megfelelően kitörni. Mivel azonban a végrehajthatatlan követelés állandósítva beszűkíti az indítványozó mozgásterét a per eredeti felperesének követelése sem téríthető meg, azt ugyanis csak a gazdálkodás során elért eredmény tenné lehetővé. Ez minden, csak nem a tulajdonnal való felelős gazdálkodás.

c) A Gt. 131 és 134.§-ai *pontosan azon helyzet megelőzését* tartották szem előtt, ami a tulajdon ilyen fokú pazarlásához és felelős gazdálkodás elenyésztéséhez vezet. A Kúria a támadott határozatával viszont pontosan a gazdálkodás megőrzésére, az *Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében* foglalt kötelezettség teljesítésére vonatkozóan hozott létre olyan jogértelmezési vagy jogalkalmazási tartományt, ami ellentétes a jogalkotó céljával, tehát a *28. cikk szerinti értelmezés ilyen eredményre nem vezethet*.

A tulajdonhoz való jog számos részjogosítványból tevődik össze, s ennek többek között része a *megőrzéshez, a használatához, a rendelkezéshez, a hasznosításhoz* való jog is. A támadott bírói döntés következtében viszont ezek gyakorlása is ellehetetlenül. A végrehatás örökös fenyegetettségének árnyékában a megmaradó tulajdonosok, s így maga a társaság nem tudják gyakorolni az üzleti szféra egyetlen megszokott tartományát sem, mert minden követelésük vagy potenciális követelésük azonnal az egyébként – jogszerűen nem teljesíthető kifizetése biztosításának árnyékába: azaz a (jogszerűtlen) lefoglalás kihatása alá esik. Ez akkor is így van, ha utóbb esetről esetre a bíróság megállapítja a végrehajtási igény alkalmatlanságát, a rendeltetésszerű gazdálkodást ugyanis nem lehet gyakorolni folyamatosan peresített jogokkal és igényekkel. *Ez jelen esetben nem közérdekű korlátozás, sőt eredményében és időtartamában kiszámíthatatlan, ellenőrizhetetlen, s így a közérdekkel ellentétes eredményre a mind a társasági tulajdonának, mind a külső hitelezők tulajdoni igényeinek elenyésztéséhez vezet.* Ez pedig alapjaiban ellentétes a Kúriai döntésben is felhívott Gt. rendelkezések hatókörével és céljával és az alkotmányos tulajdonvédelem követelményeivel.

4. A tulajdonhoz való jog része az is, hogy a gazdasági társaságok esetén még a kisebbségi tulajdonosok vagyoni érdekei is védelemben részesülnek. Erre számos rendelkezés található is a Gt.-ben. E törvény rendelkezései azon alapulnak, hogy a társasági jog alanyai és létrehozóik rendeltetésszerű gazdálkodást folytatnak, s a kisebbségi tulajdonosok is vagyoni hozzájárulásuk arányában részesednek a tulajdon felhasználása során keletkezett javakból.

A támadott döntés azonban ezt is figyelmen kívül hagyja. A Gt-vel ellentétesen egyetlen – az érdemi tevékenységben részt sem vevő – tulajdonos érdekeit preferálja, s így hátrányos megkülönböztetést hoz létre a jogosultak között. *Egy konkrét társaság tulajdonosi köre esetén nem vitatható, hogy homogén csoportba tartoznak*, s ekként közöttük nem hozható létre olyan egyenlőtlen helyzet, amely egyikük számára kiemelt jogvédelmet biztosít azon az áron, hogy az összes többi tulajdonostárs igényeit viszont a nullával teszi egyenlővé. A döntés pedig a következményeit tekintve pontosan erre – a Gt. által egyébként megakadályozandónak ítélt – *diszkriminatív* eredményre vezet. Gyakorlatilag jelen esetben mindössze egy tulajdonostárs igényei biztosítottak az ítéleti rendelkezéssel, mégpedig az üzemszerű gazdálkodás megakadályozása révén az összes tulajdonostárs és a alperesi-indítványozó kárára.

Távolabbi következményként ez létrehozza azt a helyzetet is, hogy a *külső hitelezők* ugyancsak ennek a – hasonló helyzetben lévő társaságoktól – markánsan megkülönböztetett hátrányos helyzetbe kerülnek. Igényeik fedezete ugyanis maga a gazdálkodás, ám ez ellehetetlenül az *egyik tulajdonostárs preferenciális helyzetbe hozatalával*.

Mindez sérti az Alaptörvény *XV. cikk (2) bekezdésének* a diszkrimináció tilalmára vonatkozó rendelkezéseit.

Gazdasági társaság nem működhet *kiszámítható jogi környezet* nélkül. A jog gyakori változásainál is nagyobb kárt okoz azonban, ha a bíróság a nem változó jogi rendelkezést is sajátosan megcsonkítva alkalmazza.

5. A bíróságnak az ügydöntő határozat meghozatalában tanúsított magatartása sérti a *XXVIII. cikk (1) bekezdése* szerinti tisztességes eljárás követelményét is. A tisztességes fogalma mind az alkotmánybírósági, mind az EJB gyakorlatban számos elemből tevődik össze. Ennek egyik eleme az is, ha *a bíróság a meglévő jogot nem alkalmazza, vagy a kógens jogszabálytól eltérő tartalommal alkalmazza*. A jog működésébe a fair eljárásba vetett bizalmat rendkívüli mértékben veszélyezteti, ha a bíróság mérlegelési jog hiányában, a feleknek az érdekeik védelmére alkalmas, mindenféle bizonyítás mellőzésével, a jog átértelmezésének segítségével, kötelező törvényi rendelkezések nem alkalmazásával olyan helyzetet teremt, hogy a peres fél – még a bírósággal azonos okfejtés alapján is – jogerős döntést követően váratlanul pervesztes legyen.

A perjogokban ismert felülmérlegelés tilalmának éppen az az értelme, hogy nem enged terepet az önkényes jogalkalmazásnak, de még annak gyanúja is hárálandó.

Jelen esetben a Kúria a támadott döntésében *úgy hozott a jogerő tiszteletét is áttörő, s egyben a jogot átértelmező határozatot, hogy az indítványozónak módja sem volt érdemi védekezést előterjeszteni.*

6. Ugyancsak sérelmes, hogy a bizonyítás és az érdemi védekezés előterjeszthetőségének hiányában hozott tartalmú döntés gyakorlatilag egy fokon marasztalja el a felet. Noha a támadott döntés nem egyezik, sem az első- sem a másodfokú eljárásban hozott határozattal, s a fentiekben már többszörösen utalt – itt nem újra kifejtendő, de fenntartott hivatkozások mentén – hibákban szenved, s contra legem, ellene jogorvoslatnak helye nincs.

Nem vitatjuk, hogy az eljárásokat egyszer le kell zárni, s elismerjük, hogy a jogerő tiszteletének alkotmányos elve is támogatja ezt. Ugyanakkor a bíróság olyan határozata ellen, amely lényegében egyetlen fokozaton érdemi és végleges kihatással van a peres fél helyzetére a jogorvoslat gyakorlásához való jog hiánya sérti az Alaptörvény **XXVIII. cikk (7) bekezdését.**

A jogorvoslás lehetőségének elve és annak alkotmányos tartalma éppen azt szolgálja, hogy *a bíróságok és a hatóságok téves döntése esetén a fél ne legyen kiszolgáltatott a bírói hiba következményeinek.* Jelenleg ugyanis a konkrét ügyben ez a helyzet állt elő.

Álláspontunk szerint a jogorvoslás rendje alkotmányosan úgy szervezhető meg, ha az ilyen egyoldalú érdemi beavatkozás lehetőségét a jog vagy kizárja, azaz rendkívüli perorvoslat esetén nem ad lehetőséget az érdemi megváltoztatásra, vagy ha pedig ezt nem teszi, akkor ezzel szemben is hatékony jogorvoslatot biztosít. A jelenlegi helyzet éppen a panaszeljárásokba történő bekényszerítést jelenti, amelyek hatékonysága jogszabályi korlátozottságuknál fogva általában igen kérdéses, s nem szolgálja az időszerűség kérdését sem.

IV.

A fenti indokok alapján – felesleges ismétlésekbe nem bocsátkozta – ismételten kérjük, hogy az Alkotmánybíróság az I. pontban foglalt *határozott kérelmeinknek* megfelelően a támadott ítéletről állapítsa meg, hogy nem áll összhangban az Alaptörvénnyel és azt semmisítse meg.

Kérjük, továbbá, hogy az I. pontban megjelölt hatáskörében eljárva a bírói döntés végrehajtását függessze fel.

Ennek külön indoklásaként előadjuk, hogy mivel az Alkotmánybíróság eljárása is időigényes, ezért jelenleg a támadott kúriai döntés van érvényben. *Ez alapján pedig bármikor megindulhat egy végrehatási eljárás*, ami egyszerűen ellehetetleníti a tulajdonhoz való jogunk gyakorlását, és sérti a további felhívott alkotmányos jogainkat is. Amennyiben ezek a sérelmek bekövetkeznek *a tulajdonosi körön kívül eső számos jogalany/hitelező is visszafordíthatatlan károkat szenved*. Ez alatt értendő úgy pénzügyi intézet, mint a megrendelői kör.

Budapest, 2013. június 17.

